

نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۵۸

اصل

هو الحکیم-

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود.

قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۵۸، «اصل» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «اصل» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «اصل» می‌باشد.^۱

امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین‌وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

۵۸	شماره
اصل	ریشه
۱۰	تعداد تکرار
۶	تعداد مشتقات
۵۲	تعداد ریشه مرتبط

فهرست مشتقات

۱. أُصِيلاً (۴) ۲. أَصْلُهَا (۱) ۳. أَصْلِي (۱) ۴. أُصُولُهَا (۱) ۵. الْأَصَالِ (۱) ۶. الْأَصَالِ (۲)

فهرست ریشه‌های مرتبط

۱. اذن (۲)	۱۱. ثبت (۱)	۲۲. رَأَى (۱)	۳۳. عَزَرَ (۱)	۴۳. كَلِمَ (۱)
۲. ارض (۱)	۱۲. جَحْمَ (۱)	۲۳. سَيَحَ (۳)	۳۴. غَنَوُ (۳)	۴۴. كَوْنُ (۱)
۳. اللهُ (۵)	۱۳. جَهْرَ (۱)	۲۴. سَجَدَ (۱)	۳۵. غَفَلَ (۱)	۴۵. كَيْفَ (۱)
۴. اله (۵)	۱۴. خَرَجَ (۱)	۲۵. سَطَرَ (۱)	۳۶. فَرَعَ (۱)	۴۶. لَبِنَ (۱)
۵. امن (۱)	۱۵. خَزَى (۱)	۲۶. سَمَوُ (۴)	۳۷. فَسَقَ (۱)	۴۷. مَثَلَ (۱)
۶. انن (۱)	۱۶. خَوْفَ (۱)	۲۷. شَجَرَ (۲)	۳۸. قَطَعَ (۱)	۴۸. مَلَلَ (۱)
۷. اول (۱)	۱۷. دُونَ (۱)	۲۸. ضَرَبَ (۱)	۳۹. قَوْلَ (۲)	۴۹. نَفْسَ (۱)
۸. بَكَرَ (۴)	۱۸. ذَكَرَ (۳)	۲۹. ضَرَعَ (۱)	۴۰. قَوْمَ (۱)	۵۰. وَسَمَ (۲)
۹. بیت (۱)	۱۹. رَبِيبَ (۲)	۳۰. طَوَعَ (۱)	۴۱. كَتَبَ (۱)	۵۱. وَقَرَ (۱)
۱۰. ترک (۱)	۲۰. رَسَلَ (۱)	۳۱. طَيَّبَ (۲)	۴۲. كَرِهَ (۱)	۵۲. وَلِهَ (۵)
	۲۱. رَفَعَ (۱)	۳۲. ظَلَلَ (۱)		

فهرست آیات

۱. {الأعراف - ۲۰} وَادْخُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ
۲. {الرعد - ۱۵} وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَظِلَالُهُمْ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ
۳. {إبراهيم - ۲۴} أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ
۴. {النور - ۳۶} فِي بُيُوتِ أَذْنِ اللَّهِ أَنْ تُرْفَعَ وَيُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ
۵. {الفرقان - ۵} وَقَالُوا أَأَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ اكْتَتَبَهَا فَهِيَ تُمَلَّى عَلَيْهِ بُعْرَةٌ وَأَصِيلًا
۶. {الأحزاب - ۴۲} وَسَبِّحُوهُ بُعْرَةٌ وَأَصِيلًا
۷. {الصافات - ۶۴} إِنَّهَا شَجَرَةٌ تَخْرُجُ فِي أَصْلِ الْجَحِيمِ
۸. {الفتح - ۹} لِنُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَنُعَزِّرُوهُ وَنُوَقِّرُوهُ وَنُسَبِّحُوهُ بُعْرَةٌ وَأَصِيلًا
۹. {الحشر - ۵} مَا قَطَعْتُمْ مِنْ لَيْتَةٍ أَوْ نَرَكْتُمْوهَا قَائِمَةً عَلَى أُصُولِهَا فَبِإِذْنِ اللَّهِ وَلِيُخْرِجَ الْغَافِقِينَ
۱۰. {الإنسان - ۲۵} وَادْخُرْ اسْمَ رَبِّكَ بُعْرَةٌ وَأَصِيلًا